

Mariners catalans i 'marines' americans

Autor: Francesc Garrido i Costa

Data de publicació: 12-04-2011

No deixa de ser sorprenent que el terme anglès “marine” s’assembli tant al mot català “mariner” i que s’apliqui a un mateix cos de combat: el dels mariners que quan desembarquen esdevenen la infanteria de guerra. En aquest article En Cesc Garrido ens mostra finalment la documentació que confirma que el terme anglès és manllevat directament de la llengua catalana.

Sempre m'havia semblat que el terme "marine" aplicat a les forces navals i terrestres de combat americanes era un terme de matriu catalana, ja que la paraula en si és la mateixa en anglès que en català (marine = mariner), però cada vegada que intentava convèncer algú d'aquesta idea em responien que de ser cert, això se sabia.

No únicament hi ha "marines" als Estats Units sinó que també existeix "The Corps of Her Majesty's Royal Marines" al Regne Unit.

Si busqueu per la xarxa trobareu que el Cos de Marines de Sa Majestat Reial (Royal Marines), són els cossos de marina i la infanteria amfíbia del Regne Unit i, juntament amb la Marina Reial i el "Royal Fleet Auxiliary", formen el Servei Naval. També són al Regne Unit especialistes en guerra amfíbia, incloent l'operació de llanxes de desembarcament, la guerra de muntanya i d'altres.

Dit això, resulta que fa uns quants dies estava llegint una mica d'història al portal britànic "British history online", quan vaig trobar una colla de documents que em van deixar petrificat davant de la pantalla. Eren documents del 17 de febrer del 1544 de l'època del Rei Enric VIII i, encara que jo sabia de sempre que mariner en anglès era "sailor" o "seaman", aquests documents es referien als mariners anglesos com a "mariners", emprant el terme en català.

Aquests són els documents:

"The names of the ships appertaining to the town of Hull and now being at home," giving, in columns, the names of nine owners of ten ships (named) of from 40 to 130 tons. There are sixteen masters now at home, ready to serve the King, and 84 mariners."

Certificate that only two ships, of 34 tons and 18 tons, belong to the town of Selby, and they are both in Norfolk "prest there for the King's Majesty, as it is said." It is not known when any strange vessels will be there. The names of the masters and mariners of Selby are subscribed. Selby, 17 Feb.

iii. "The names of divers ships and crayers appertaining to Newcastle and to the coasts of Northfolke and Southfolke now being at Hull," naming twelve owners of eleven ships (named) of from 20 to 120 tons. Also "a hulke of Lubyke of 300 tons with 24 men and 23 pieces of ordnance great and small being well tackled." Masters and mariners of the above, besides the Dutchmen, 98 men.

. "A sertefycasyon from ye bayly of Brydlyngton," viz. a certificate of the names of the ships (ten, of from 26 to 80 tons) with their owners belonging to Bridlington. All are "furnished with master and mariners."

2. Certificate of the names of the ships of Flamburghe (four, of from 60 to 26 tons), with their owners and masters which "shalbe in readiness against the time appointed" and also of the names of the 31 mariners of the town and quay of Flamburghe, "which are able to serve the Kinges Grace."

. Certificate of the names of the ships (eight, of from 20 to 60 tons), with their owners, masters and mariners, belonging to Rawclyff, in the bailiwick of Snaythe. All but one are now in Norfolk or on the way home. Signed by Peter Banke, bailiff.

[From: 'Henry VIII: February 1544, 16-25', Letters and Papers, Foreign and Domestic, Henry VIII, Volume 19 Part 1: January-July 1544 (1903), pp. 60-71. URL: <http://www.british-history.ac.uk/report.aspx?compid=80297&strquery=mariners> Date accessed: 07 March 2011].

Però això no era tot, sinó que hi havia molta més documentació al llarg del segle XVI i en què s'utilitzava el terme català "mariners". És la que indico tot seguit:

<http://www.british-history.ac.uk/search.aspx?query=mariners>

No tinc constància que el terme "mariner" es fes servir a Anglaterra abans d'Enric VIII. Llavors, ja que "mariner" és una paraula que prové del llatí i tant el singular "mariner" com el plural "mariners" només es correspon amb la llengua catalana, la primera pregunta que em vaig fer era qui havia donat entenent a Enric VIII que l'ofici de "mariner" era quelcom diferent a l'ofici de "sailor" o "seaman" fins al punt d'emprar un terme foraster. La segona pregunta era quines eren les virtuts de l'ofici de mariner en aquell temps, ja que el terme havia tingut el privilegi d'haver estat incorporat a la llengua anglesa?

La primera pregunta és de fàcil resposta, possiblement va ser Caterina d'Aragó, esposa d'Enric VIII o el seu entorn. Caterina d'Aragó era la tia de Carles V. Si va ser ella, Caterina d'Aragó va transmetre el mot "mariner" a Enric VIII en català i, a més a més, va ser qui va establir una diferència entre "sailor" o "seaman" i "mariner".

Quin era l'ofici de mariner? Penso que la característica principal d'un mariner en aquell temps tal com ho va entendre Enric VIII consistia en la capacitat de navegar llargues distàncies fins arribar a destí (si convenia remant) i una vegada allà entrar en combat d'una manera organitzada contra l'enemic si era necessari, conquerint o invaint un territori: més o menys, la mateixa funció que fan els "marines" americans.

Enric VIII establia una diferència entre mariners, soldats (soldats) i gunners (artillers), però en els dos últims casos penso que es referia a forces terrestres com podeu veure en aquest document.

iv. Received, 16 Aug. 36 Hen. VIII., from Ryther, for wages of one captain and 39 mariners, soldiers and gunners to serve "in wafting of the wool fleet out of the river of Tamis into Callyes haven," 29l. 8s. 7d.

[From: 'Henry VIII: November 1544, 26-30', Letters and Papers, Foreign and Domestic, Henry VIII, Volume 19 Part 2: August-December 1544 (1905), pp. 396-421. URL: [http://www.british-history.ac.uk/report.aspx?compid=80349&strquery=mariners soldiers](http://www.british-history.ac.uk/report.aspx?compid=80349&strquery=mariners+soldiers) Date accessed: 08 March 2011].

Què feia especials els mariners dels soldats i els artillers? Probablement la major duresa de la seva feina.

Francesc Garrido Costa